

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 91. szám
1990. április 19., csütörtök

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Robbantott a Vatra

Még folyik Litvániába az olaj — Szlovákiában is mozgolódnak a nacionalisták — Az MSZP kifogásolta az ülésrendet
Az etiópoknak is elégük van a szocializmusból

Az utolsó pillanatban robbantott — persze (?), csak politikai értelemben — a Vatra Romaneasca nevű szervezet: pártot alapított, s indulni kíván a választásokon. Jelöltjei listáját április 20-ig adhatná le, ám a pártalapítás hírére a kormány meghosszabbította a határidőt. Ez is azok véleményét támasztja alá, akik nem tartják véletlennek, hogy a kormány — s annak vezetője — nem határolta el magát a Vatra szélsőséges kijelentéseitől sem. Egy neves amerikai szenátor nyilatkozatában mindezt megtoldotta azzal, hogy a sokat sejtető kijelentéssel: szerinte a megmentési frontnak sem szándéka, sem lehetősége az elhatárolódásra.

Erősödnek a nacionalista felhangok Szlovákiában is: Pozsonyban több ezren tüntettek a „szlovák egység” erősítése mellett.

A világpolitika egy neuralgikus pontja Litvánia, ahol egyelőre nem foganatosították Gorbacsov fenyegetéseit; egy érdekes pontja pedig Etiópia, ahová behatolt a kelet-európai változások „vírusa”.

A hazai belpolitika érdekességei: elkezdődtek a pártok közötti egyezkedések a parlamenti szövetségekről, s persze, a találgatások a tárcák soráról. Kialakult az ülésrend is a T. Házban, bár nem minden vita nélkül: a szocialisták ugyanis nem akartak a bal oldal szélén ülni...

Balogh Tamás

Az MSZP sem akar szélen ülni

A pártok szakértői szerint a Parlament delegációs termében folytatták az új Országgyűlés munkájának előkészítését, a május 2-ai alakuló ülés menetrendjéről, illetve a legfontosabb parlamenti teendőkről tárgyalva. A délutáni órákban kezdődött konzultáción egyelőre abban sikerült megegyezni, hogy a Himnusz elhangzását követően Oszter Sándor színművész tolmácsolásában hangzik el Petőfi Sándornak a nemzetgyűléshez című költeménye. A tanácskozáson vita bontakozott ki arról, hogy az alakuló ülésre meghívott vendégek között a történelmi személyiségek mellett a közéletben ismert személyek is helyet foglalhassanak. A résztvevők úgy döntöttek, hogy ezt a kérdést a pártok vezetői elé utalják. Az MDF, lévén nem történelmi párt, ragaszkodik ahhoz, hogy a határon túli magyarság kiemelkedő reprezentánsait lássa vendéül: május 2-ára Duraj Miklóst, Fodó Sándort, Sütő Andrást

és Ágoston Andrást várják. Amennyiben Sütő András egészségi állapota miatt nem tud részt venni, helyét sen hagyják. A megnyitó ülésre fenntartott további 180 hely közül a pártok 169-cel rendelkezhetnek: az MDF 66, az SZDSZ 40, az FKGP 20, az MSZP 17, a KDP 13, az Fidesz 13—13 vendéget hívhat.

Sokáig nem alakult ki egyetértés a pártfrakciók és a független képviselők ülésrendjéről. Az MSZP például azt kifogásolta, hogy mindhárom tervezetben a baloldal legszélére kerül, s e „szélsőbaloldali” elhelyezkedés számára nem felel meg. A sajátos politikai színezetet kapott problémát a független képviselőcsoport delegáltja, Fodor István oldotta fel azzal, hogy a csoport nevében vállalta: ők lesznek a bal oldal legszélén ülő képviselők.

A konzultáció résztvevői ezt követően az alakuló ülés napirendjének véglegesítéséhez kezdtek hozzá.

A Vatra pártot alapított

A Vatra Romaneasca szélsőséges nacionalista szervezet kilépett a választás mezejére. A szövetség — brassói székhellyel — Románok Nemzeti Szövetségének Pártja elnevezéssel politikai pártot alapított, s jelölteket állít a május 20-án esedékes választásokon.

Kampánya kezdetén az új párt felhívást intézett a „román testvérekhez”. Ebben összefogásra szólított fel annak érdekében, hogy „megnyerjék a választásokat”. Politikai röpirataik egybeekapozták a hangoztatottakat: „A Marosvásárhelyen, Maros, Harghita és Kovászna megyében lejátszódott tragikus események után arra van szükség, hogy mi, erdélyi románok teljes egységbe tömörüljünk. Ennek érdekében jött létre Brassóban a Románok Nemzeti Szövetségének Pártja.”

A párt felhívta a figyelmet: „amennyiben a románok Erdélyben nem őrzik meg egységüket, a magyarok, akik az RMDSZ vezetésével egységbe tömörültek, képviselni fognak bennünket”.

A Vatra Romaneasca szintén az utolsó pillanatban jelent meg politikai pártként, miután minden pártnak április 20-áig kell jelöltjeit listáit leadni. A kormányzat viszont gyorsan reagált: szerdán nyilvánosságra hozták, hogy az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács végrehajtó irodája április 22-éig meghosszabbította a politikai pártok részére a jelöltek listáinak leadását.

Amerikai szenátor — Romániáról

„Tapasztalataink szerint a romániai helyzet nagyon bizonytalan. Nagymértékű a bizalmatlanság a megmentési front iránt, hiszen sok vezetője, köztük a külügyminiszter, a külügyminiszter-helyettes mögött hosszú kommunista múlt áll, akárcsak az ideiglenes államfő, Iliescu esetében. Jóllehet, a front bizik választási győzelmében, személyes véleményem szerint vereséget fog szenvedni a szavazáson, s Románia is arra a politikai útra léphet, mint Lengyelország, Magyarország és Csehszlovákia” — nyilatkozta DeConcini befolyásos demokráta párti amerikai szenátor.

(Még?) folyik az olaj Litvániába

A szovjet kormány nem adott a kőolajipari minisztérium vezetésének olyan utasítást, hogy csökkentse vagy állítsa le a kőolaj és a földgáz szállítását Litvániának, így szerdán változatlan mennyiségben folyik az energiahordozók szállítása a balti köztársaságba — jelentette ki a TASZSZ tudósítójának kérdésére az illetékes minisztérium egyik helyettes vezetője.

Aklím Muhamedzjanov miniszterhelyettes e szavakkal cáfolta azokat a korábbi nyugati jelentéseket, amelyek az energiaszállítás radikális csökkentéséről szóltak.

A szovjet hírügynökség munkatársa érdeklődött a litvániai kőolaj-finomítónál is, ahol megerősítették a

szállítások mindaddig zavartalan voltát.

A litvániai forrásokból származó hírek arról szóltak, hogy Mihail Gorbacsov és Nyikolaj Rizskov múlt heti — gazdasági szankciókat kilátásba helyező — üzenetének szellemében erőteljesen csökkentették a szállításokat.

Bár a TASZSZ interjúja cáfolja a szállítások visszafogását, nem cáfolja magának a szállítások leállításának lehetőségét egy későbbi időpontban.

A litván kormány a szovjet vezetők üzenetére válaszul javasolta, hogy Kazimiera Prunskiene kormányfő vezetésével kezdjenek tárgyalásokat a gazdasági

(Folytatás a 2. oldalon.)

„Mindig öröm Szegedre jönni”

— mondta a turkui polgármester-helyettes...

...tegnap, a szegedi városban, ahol délelőtt az újságírókkal találkozott. Majd hozzátette, történelmi időkben különösen fontos, hogy a tanácsi vezetésben várható személyi változásoktól függetlenül, ne csorbuljanak, sőt, inkább fejlődjenek Szeged és a finn testvérváros Turku kapcsolatai.

A két város eddig jobbára kulturális területen kooperált, de sikerrel építgették a baráti körök (népi diplomácia) a szegedi és a turkui családok kölcsönös szimpátián alapuló kapcsolatát is. Számtalan együttműködési lehetőség kínálkozik, vélte Armas Lahoniitty, aki egyébként az oktatási és művelődési területekért felelős Turkuban. Példaként említette a gazdaságot. Erre mindjárt meg is kérdezték tőle, hogyan csinálták ők, mitől prosperál a finn gazdaság, amely jó másfél évtizede a miénkéhez volt hasonlós. Lahoniitty úr bölcsen megjegyezte, a finnek nem osztogatnak tanácsokat: nagy árá volt a fejlődésnek. Sorra tönkrementek például a Szovjetunióba exportáló

iparágak, de közben megszülettek a finn világmarkák. Ezt bizonyítandó elővett a zsebéből egy cukormentes rágógumit, amelyért millió és millió szülő áldja a finneket.

A polgármester-helyettesel együtt érkezett a turkui tanács egészségügyi főmunkatársa, egy építész, a kikötői tanács elnöke, továbbá a városi tanács egy tagja. Április 17-től 22-ig tartózkodik Szegeden az öttagú delegáció. Tegnap a szegedi tanácsi vezetőkkel tárgyaltak, ma ellátogatnak a Déltervezhez, a Tömörkény és a Deák gimnáziumba; megtekintik az új klinikát, és a Kőjál-székházat.

Holnap délelőtt a JATE Finnugor tanszékét keresik föl. Délután 5 óratól a nagy hagyományú szegedi magyar—finn baráti kör tagjai a tanácsi klubban látják vendégül a turkui delegációt és az érdeklődő szegedieket. Erre a baráti beszélgetésre a városban működő pártok képviselőit is várják. Az eszmecsere tárgya a turkui önkormányzat működése lesz.

- mag -

Ellep bennünket a fertő?

Negyedévi termés a Cserepes sori piacon

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság az utóbbi három hónapban fokozottabban ellenőrizte a Cserepes sori piacot. Sajátos átvilágításuk „eredményeiről” tartott sajtótájékoztatót tegnap Tóth Lajos ezredes, megbízott főkapitány.

Íme, néhány szemléletes adat: a rendszeres akciók során 124 személyt állítottak elő (54 lengyelt, 14 jugoszlávot, 35 magyart, továbbá bolgár, szovjet, szíriai, török nemzetiségűt). 107 emberrel szemben indult eljárás. Túlnyomó többségük a devizagazdálkodás szabályait sértette meg, de sok volt köztük a csempész is. Törvényesen lefoglaltak — egyebek között — több mint 3 millió forint értékű nyugatnémet márkát, amerikai dollárt, egy BMW autót, 178 petárdát. Két esetben találtak hamis valutát. Négy szerencsejáték-mestert állítottak elő, az egyik 107 ezer forintot, a másik 16 ezer keresett lebukásáig. A rendőrség megállapítása szerint kiterjedt, az országot átszövő „sefthálózat” megbízottjai „dolgoznak” a piacon, kizárólagosan nyeréskedési célból.

Nap mint nap szembesültek a rendőrök is a lehangoló, városképi szöplővel: a piac környékén mérhetetlen a kosz (mi lesz nyáron, amikor az eldobott ételmaradékok hamarabb bomlanak, hogy gusztustalanabb maradványok említésével ne is keserítsük magunkat...) a célszerűnek. Végül pedig, a közeli temetőben történő tisztetlenség klasszikus példájává váltak. Az E75-ös út mentén kiterjedt vadkémping alakult —, hiába, nem fér be mindenki a parkolóba.

A rendőrség további észrevételei (amelyeket továbbítottak az érdekelteknek): kevés a 18 piacfelügyelő (akik jobbára csak a helyi pénz beszedésével törődnek), sokat kérnek a véce, a zuhanyozó használatáért, így ezeket a minimális emberi szükségletek kielégítésére szolgáló alkalmatosságokat úgyszólván csak a jobb érzésű, igényesebb turisták használják...

Konklúziójuk: a Cserepes sori piacnak és környékének minden tekintetben tisztulnia kellene. Az ott tapasztalt helyzet egyre rosszabb, magyarul: lassacskán fékezhetetlenül ellep bennünket a fertő. Ha tehát más használat nem volt a rendőri akciónak, annyit bizonyosan el-ért, hogy láttatja a neu-

ralgikus pontokat, megmutatja, ki, miért felelős.

Az nyilvánvalóvá vált, hogy a rendőrség a burjánzó feketepiaccaal egykönnyen nem tud megbirkózni. Kétségtelen, a rendőri jelenlét visszatartó erő, úgy, hogy közbiztonsági nyomozói akciókat ezután is tartanak. A KRESZ-szabályokat meglehetősen hézagosan ismerő szovjet és román turisták közlekedésére, parolási „szokásaira” fokozottabban ügyelnek, s a büntetés megelőzése céljából kétnyelvű táblákat helyeznek el — Nagylaktól kezdve — a városba vezető utakon, amelyeken jó előre figyelmeztetnek: nálunk a KRESZ mindenkiére vonatkozik. A rőszkei határforgalomról nemrégiben tárgyalt a jugoszláv szövetségi belügyminiszter-helyettesével Tóth Lajos. Ötletük — melyről a vámosok, a határőrök már tudnak — a kishatárforalom gyorsítását szolgálja: külön sávon közlekedhetnének a kifejezetten turistáskodó utasok.

A vagyonvédelem biztonsága érdekében ingyenes tanácsadást rendszeresítenek a rendőrség Kossuth Lajos sugáruiti információs irodájában. Ezt úgy képzelik, hogy nyomozó kérésre akár meg is nézi például a lakást, s elmondja, milyen biztonsági eszközök felszerelését tartja kérésüknek. Végül pedig, amennyiben a városi teleoldgok a kegyeletsértés, a tisztetlenség klasszikus példájává váltak. Az E75-ös út mentén kiterjedt vadkémping alakult —, hiába, nem fér be mindenki a parkolóba.

Eddig terjed a rendőrök hatásköre és nem tovább. Javaslatokat tehetnek, amiket vagy megfogadnak, vagy sem. Helytelen a piaci parolóban aludni. Kevesellik a piacfelügyelők számát, s hiányoznak a CB-k, a személyi hívók, amelyekkel gyors rendőri segítséget kérhetnének. Véleményük szerint a városban kívül, de közel hozzá, létre kellene hozni egy autós szálláshelyet — töltsék ott az éjszakákat, egy helyen, vendégeink. Kérdés, mit szólnak mindehhez a „virágzó” piac működtetésében hasznosulvó alapon részt vevők. Szívesen vennék tőlük is egy sajtótájékoztatót. Addig is, állítólag, a piac kft. beruház: a Cserepes sor bejáratánál táblák figyelmeztetnek: „alt árusítani tilos! Ezt harsogja majd egy hangosbemondó is.

— mag —